

S y s m ä s o c k e n .
=====

I.

Undersökning av en brandgrav (jordblandat röse)
på Supittu torps mark i Karilanmaa by.

År 1910 hade museet genom skolföreståndaren Eero Salos i Lahtis bemedling fått mottaga ett tveeggat svärd, som enligt insändarens uppgift hade hittats i en Supittu torp tillhörig åker på Nuuttila hemmans mark i Karilanmaa by, Sysmä socken. (H. M. 5609:1). Då jag under min tjänsteresa i juni 1919 kom till Sysmä, besökte jag även detta fyndställe.

Je
/h
/h

Supittu torp ligger på Päijännes östra strand vid ändan av en smal och kort vik med höga stränder - Supitunlahti -, långs- med vilken gränsen mellan Tavastehus och S. Mickels län löper. Den delvis odlade norra stranden, på vilken även torpet är beläget, hör till S. Mickels län, den skogbevuxna södra stranden till Tavastehus län.

Svärdets fyndställe ligger ca 150 m väster om torpets boningshus, i ett hörn av torpets stora åker, som höjer sig långsamt från torpet mot skogen i ostvästlig riktning och år 1919 var genom en gärdesgård skild från torpets strandåker. (Se kartskissen). Väster om detta åkerhörn stiger marken tämligen brant mot en liten hage, som börjar ca 20 m från åkerrenen.

Då jag icke kunde företaga grävningar på själva åkern, där svärdet hade hittats, men likväl ville granska fyndställets närmaste omgivningar, försökte jag mig på provgrävningar invid en stor, på kartan med A betecknad sten ca 15 m öster om åkerens hörn samt här och där på backslutningen väster om åkern. Till en början stötte jag dock överallt på orörd mark. Kommen till slutningens krön fäste jag mig vid en oregelbunden sättning av mindre stenar, som tycktes sträcka sig ca 5 m från

O till W och vara ungefär 3,5 m bred. Detta röse höjde sig endast obetydligt över den omgivande marken och skulle utan föregående undersökning knappast kunnat betecknas som fornlämning. Men då jag lyfte bort en sten från rösets mitt och började gräva med en arkeologslev i jorden, hittade jag nästan omedelbart några brända benskärvor. Därav framgick att röset var en brandgrav. Då dylika rösen hittills icke blivit påträffade så långt åt NO som i Sysmä och fornlämningens form tydde på att vi hade att göra med en grav från folkvandringstiden eller möjligen en ännu äldre period, beslöt jag mig för en undersökning av röset.

Då flere omständigheter tvungo mig att avresa efter två dagars arbete, kunde icke hela fornlämningen bli genomgrävd, utan måste undersökningen av dess västra del uppskjutas till följande sommar. Denna gång undersöktes ett område av ungefär 9 m² (ca 3 m x 3 m), utgörande gravens större östra hälft. Såsom redan framhållits, höjde sig röset blott obetydligt över den omgivande marken, som mot norr och väster var någorlunda jämn, medan den strax utanför fornlämningen sluttade starkt mot söder och öster. Röset var således tämligen plant. Dess högsta sten, som något öster om mitten av det undersökta området låg på ett par andra, flata stenar, höjde sig blott 20 - 30 cm^{över} rösets övriga stenar och blott ca 40 cm över foten av en större sten i rösets nordöstra hörn. Stenarna voro av växlande storlek, de största dock icke mycket större än ett hästhuvud. De lågo utan inbördes ordning utom på ett ställe (vid punkterna 8 och 9 på kartan) nära södra kanten, där två på kant ställda något utåt lutande, ca 50 cm långa och tämligen tunna stenar bildade ett slags oregelbunden, med mörk kulturjord fylld kammare vars kortväggar utgjordes av mindre stenar. I allmänhet lågo stenarna i 2 eller 3 varv på varandra, då bottenstenarna, som till största delen voro jordfasta, räknas med. På några ställen funnos över bottenstenarna även 3 varv mindre stenar. - Rösets botten bestod av ett lager brun sand. Detta täckes av ett tunnt lager svart kulturjord, i vilket stenarna lågo inbäddade.

Detta kulturskikt var över större delen av röset blott ungefär 10 cm mäktigt, på några ställen uppgick dess djup dock till ca 25 cm. En sådan med svart kulturjord fylld grop fanns på det å kartan med 1 betecknade stället, likaså var kulturskiktet minst 25 cm mäktigt mellan de ovan omtalade kantställda stenarna (vid 8 o. 9 på kartan). Över kulturlagret låg grässvålen, ur vilken de större stenarna stucko fram. Mellan och under de högre upp liggande stenarna hittades i kulturlagret över större delen av det undersökta området en mängd brända benbitar, vilkas sammanlagda vikt vid på museet företagen vägning befanns utgöra 990 gr, samt ett antal smycken och vapen från 500-talet e.Kr., vilka till stor del voro sönderbrutna, böjda och skadade av bålelden. Fynden äro beskrivna och avbildade i museets katalog under nr 7591:1 - 53, där även deras fyndställen inom röset äro angivna.

Helsingfors i mars 1920.

Alfred Hackman.

Symä socken

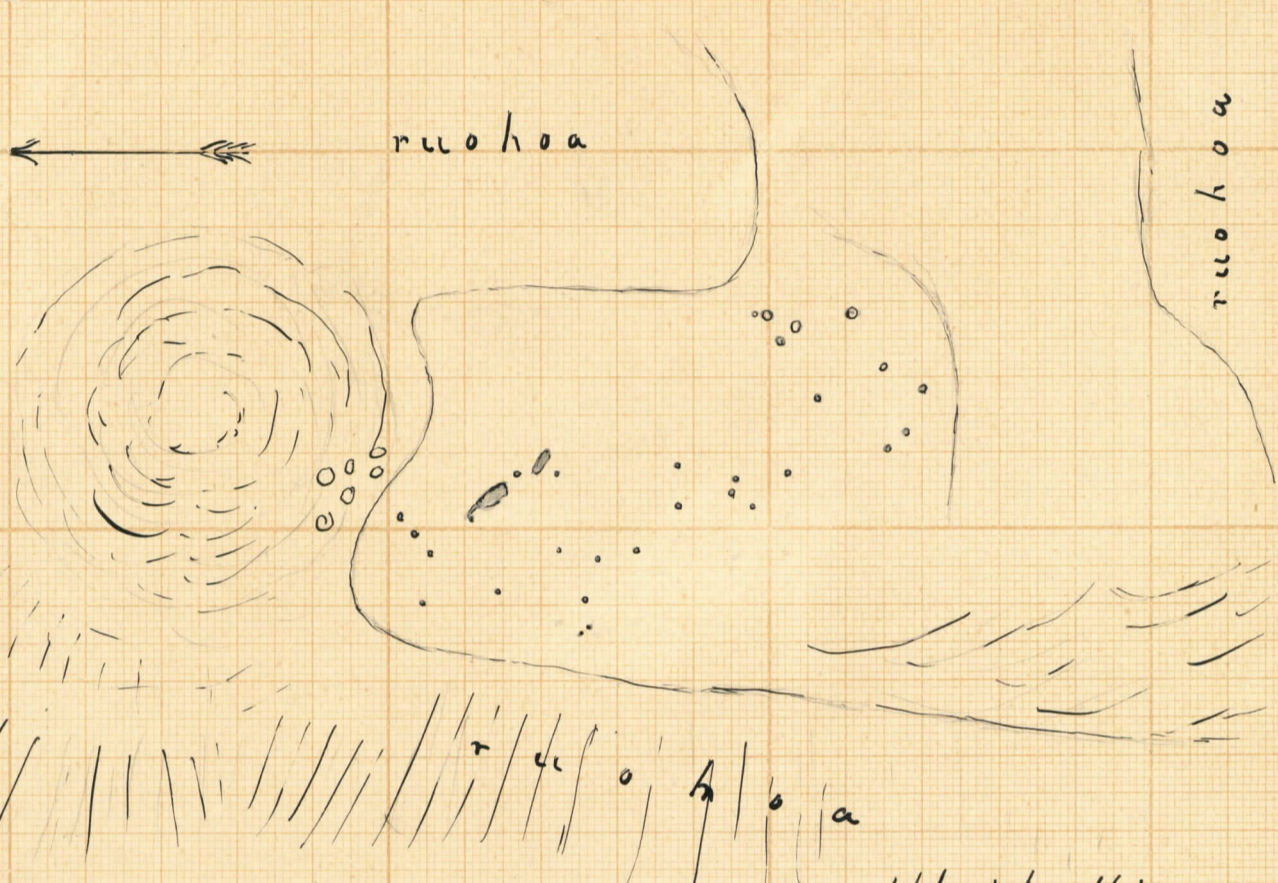
Ett stenkast S W om Seppälä hemmans
Karaktershus på den numera med fastlandet
sammanskrämda förra ön Hyvänsuuri i Saari
by av Symä socken finnes på en bergkäll

pl. 5337.

vid randen av en äker 29 skålförmiga och 2
avlånga svagt om ett fotspår påminnande
fördjupningar. Strax norr om dessa gropar är
källan övervuxen med gräs och här står en liten
hög. Denna undersöktes av mig ^{i juni 1919} och befaras in-
nehålla resterna av en eldstad från nyare tid.

A. Hackman, 1919.

Uhräkallio
 Sysmän Saaren kylän Sep-
 pälän talon maalla, Hy-
 väsaarella.
 A. Huckman 1919.

Sysmä socken
H. M. 7591.

pl. 5338
Supittu viken i Pääjärven. I fonden till höger vid X
det av A. Hackman 1919 undersökta röset.

pl. 5339
Jordblandat röse på Supittu torps mark, Nuutila hem-
man, Karilannaa by. Bilden tagen före undersökningen.
I fonden Supittu torp.

pl. 5340.
Samma röse under pågående underiökning.
Bilden är tagen från sydost mot nordväst.

A. Hakman 1919.

Peltomäki

Röykkiö
tutk. 1919
j. 1920
(HM 7591:1-53 ja
7732: k-33).

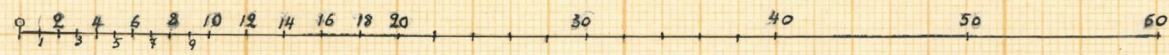
A

pelto

Röykkiö 6
HM 7732: 39-41.

pelto

Sysmän pitäjä
Supitun torppa ja v. 1919 ja 1920
tutkittu röykkiö Peltomäellä.
A. Hackman 1920.

Supitun

torppa

Supitun
lahti

Tie Nuuttilaan →

← Laiturille

Tie Kattiseen →